

ת"פ 44981/09/13 - מדינת ישראל נגד ע ז

בית משפט השלום בכפר סבא
ת"פ 44981-09-13 מדינת ישראל נ' ז(עציר)

בפני
בעניין: המאשימה:
כב' השופט אביב שרון
מדינת ישראל

נגד
הנאשם: ע ז (עציר)

גזר דין

כתב האישום והודאת הנאשם

1. הנאשם הורשע, על-פי הודאתו, בעבירה של **פציעה כשהעבריין מזויין**, בניגוד לסעיף 335(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**"), בכך שביום 24.9.13, סמוך לשעה 18:30, בביתו שברעננה, דקר באמצעות סכין מטבח את אמו, שלוש דקירות - דקירה אחת בכל זרוע ודקירה אחת בגב. אמו של הנאשם פנתה באופן עצמאי לקבל טיפול רפואי, ואילו הנאשם התקשר למוקד מד"א, דיווח כי דקר את אמו ומסר כי הוא דוקר גם את עצמו. משהגיעו לבית סירי בטחון של עיריית רעננה, דקר הנאשם את עצמו ברגליים באמצעות סכין, ואז נעצר.

רקעו של הנאשם

2. הנאשם, יליד 1978, ולחובתו **הרשעה קודמת** משנת 2011 בגין עבירות של **פציעה כשהעבריין מזויין** ו**נסיון פציעה כשהעבריין מזויין**, במסגרתה הוטלו עליו 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל וכן, 10 חודשי מאסר על תנאי, שהינם ברי-הפעלה בתיק דנן. למעשה, מדובר בעבירות דומות לעבירה בה הורשע הנאשם בתיק זה. הנאשם, בהיותו במועדון תעסוקתי לפגועי נפש, ניסה לדקור באמצעות סכין יפנית הפוכה חוסה ששהתה במקום, וגרם לשריטה בגבה. בהמשך, ניסה הנאשם לדקור חוסה נוסף וגרם לקרע בחולצתו. משניסו המדריכים להשתלט על הנאשם, הוא נמלט למטבח, נטל סכין מטבח ודקר מדריך בכתף, דקירה שהצריכה תפירה.

3. הנאשם מוכר למערכת הפסיכיאטרית מאשפוזים רבים קודמים (מעל 20 אישפוזים) - חלקם בהסכמה

וחלקם בכפייה. בשל העובדה שענין מצבו הנפשי של הנאשם תפס פרק נכבד בטיעוני ההגנה לעונש, להלן תובא סקירה של עיקרי המסמכים הרפואיים בעניינו של הנאשם, אשר הונחו על ידי ב"כ הצדדים בפני בית המשפט והרלוונטיים לסוגיית גזירת עונשו:

א. **תע/2** - חוות דעת פסיכיאטרית מיום 1.10.13 בענין כשירות הנאשם לעמוד לדין. הנאשם לוקה בסכיזופרניה והפרעת אישיות גבולית קשה עם מצבים חוזרים של התנהגות אימפולסיבית המתבטאת בתוקפנות ופגיעות עצמיות; **שוחרר מאשפוז אחרון במחלקת אשפוז יום בבי"ח "שלוותה" ביום 1.8.13, אשפוז שארך כחצי שנה והסתיים כחודש לפני הארוע נשוא כתב האישום; מאז שחרורו טופל במועדונית של ביה"ח והיה במעקב מרפאות החוץ של ביה"ח; בביקור האחרון במרפאת החוץ, ביום 26.8.13, כחודש לפני הארוע נשוא כתב האישום, לא תועדו תסמינים פסיכויטיים; במהלך שהותו במחלקה לצורך בחינת כשירותו לעמוד לדין, גילה הנאשם התנהגות אלימה ואימפולסיבית, שבר כוס וחתך עצמו, ואיים שיפגע בעצמו. התרשמות הרופאים היתה כי התנהגות זו נבעה ממבנה אישיותו והעדר מנגנוני התמודדות עם מצבי דחק וחרדה; לאחר בדיקה נמצא כי הנאשם ללא כל עדות לתסמינים פסיכויטיים, מביע הבנה לחומרת המעשה שביצע ומבין את מצבו המשפטי; בבדיקתו, סיפר הנאשם כי הוא אשם וכי רוצה להעניש את עצמו. משנשאל על הסיבה לתקיפת אמו הסביר כי חש דחף לעשות זאת ושלל מחשבות שווא או הזיות שמיעה כגורם למעשה. הסביר כי באופן מכוון לא דקר את אמו באופן שיסכן את חייה.**

בסיכום חוות הדעת נאמר כי בתקופה שקדמה לארוע ובתקופה שלאחריו, היה הנאשם מאוזן תרופתית ולא היה שרוי במצב פסיכויטי או סבל מהפרעת מצב רוח מאג'ורית. בנוסף, הוא נבדק זמן קצר לאחר הארוע ולא נמצא שרוי במצב פסיכויטי.

ב. **נע/6** - תעודה רפואית מיום הארוע, 24.9.13, בה תועד הטיפול הרפואי שקיבל הנאשם בגין דקירתו העצמית וכן, תועדו דבריו במסגרת "ייעוץ פסיכיאטר" - טופל במחלקת יום בין התאריכים 18.8.13-7.2.13 על רקע רצונו בשיקום ולאחר שהוחלט שלא לאשר לו מתן שרותי סל שיקום, מטופל במסגרת מועדונית ב"שלוותה"; **לדבריו, פצע את אמו בסביבות השעה 18:30 לאחר שחזרה מהסופר בשל דחף עז שחש (באזור היד והכתף).** לאחר מכן פצע עצמו (בשוק) כדי להעניש את עצמו והזמין משטרה; לדבריו, מרגיש טוב בתקופה האחרונה, הולך בקביעות למועדונית, נוטל תרופות מסודר, שולל הפרעות שינה או תאבון, שולל מצב רוח ירוד; **לדבריו, ישנם דחפים עזים לפגוע באמו... מזה כשנה וחצי, לא שיתף את המטפלים בדחפים אלו; לדבריו, היום קם בשעה רגילה, הלך להסתפר, שוחח עם אמו כשעשתה קניות בסופר, רבו על כך שביקש שתקנה עבורו קורנפלקס והיא אמרה שהמצרך יקר. לדבריו, בהמשך התקשרה ואמרה שקנתה לו. כששמע אותה מגיעה לביתם חש דחף חזק, לקח סכין מטבח ודקר אותה בידה ובכתף. לדבריו, לא היה פוצע אותה באזור כמו החזה כדי שלא תיפגע קשה; ללא עדות למחשבות שווא של רדיפה, שליטה, יחס גדלות או סטיות; בוחן המציאות מוערך כשמור, השיפוט לקוי, תובנה למצבו לקויה.**

ג. **נע/3** - דו"חות מעקב ממעצרו של הנאשם; סיכומי אישפוז קודמים; דו"ח פסיכודיאגנוסטי; חוות דעת מב"ן באשר לאפשרות שחרור מוקדם ממאסר.

ד. **נע/4** - תיקו הרפואי של הנאשם מבי"ח "שלוותה". בסיכום טיפול אחרון, מיום 18.8.13, נאמר כי הנאשם שב ומתאשפז עקב התנהגות תוקפנית אימפולסיבית ונסינות פגיעה עצמיים. עוד נאמר כי, ועדת סל השיקום החליטה שלא לאשר מתן שירותים לנאשם, על רקע "אי התאמה למסגרות השיקום הקיימות". **לפני כשנתיים, נעשה נסיון שיקום תעסוקתי שהסתיים בהתפרצות קשה - חתך את**

עצמו וניסה בסכין יפנית לפגוע במשתתפים ובצוות. לא היה במצב פסיכוטי ולא ניכרה כל בעיה פסיכיאטרית. זו היתה התפרצות ספונטנית ובלתי צפויה שהסתיימה ללא אובדן חיים. על כן, בשלב זה ולאור המסוכנות וחוסר היכולת לצפות הדרדרות במצבו, הוועדה אינה נוטלת סיכון לאשר לנאשם השתתפות במסגרת סל השיקום.

טיעוני הצדדים לעונש

4. **ב"כ המאשימה** הפנה לתמונות מזירת העבירה, בה תועדו כתמי הדם בדירה וכן סכין המטבח באמצעותה דקר הנאשם את אמו. עוד הפנה לחוו"ד הפסיכיאטרית (**תע/2**) הקובעת כי הנאשם כשיר לעמוד לדין, הביע הבנה לחומרת המעשה וכי לא היה שרוי במצב פסיכוטי. הפנה להרשעתו הקודמת של הנאשם, ממנה עולה אותו דפוס התנהגות מצדו והדגיש כי תלוי ועומד כנגד הנאשם עונש מאסר על תנאי בן 10 חודשים.

ב"כ המאשימה הפנה לערך המוגן בענייננו והוא זכותו של כל אדם לחיים ולשלמות הגוף, זכות המתעצמת בתוך התא המשפחתי אשר יש להבטיח כי יהא נקי מאלימות.

לענין נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הפנה ב"כ המאשימה לארוע האלימות הקודם בו היה מעורב הנאשם כשיקול לחומרה.

ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה שהגיש וטען למתחם עונש ראוי שהינו בין 18 ל-30 חודשי מאסר, כשהוא עותר להטלת עונש שהוא באמצע המתחם והפעלת עונש המאסר על תנאי במצטבר.

5. **ב"כ הנאשם** הביא כעדה לענין העונש את אמו של הנאשם. זו העידה כי בנוסף לבעיות הנפשיות, סובל הנאשם גם מאפילפסיה ומחרשות באוזן אחת. מאז נפטר אביו של הנאשם לאחרונה, התדרדר מצבו. לדבריה, הנאשם "נפל בין הכיסאות" כאשר מחד שוחרר מאישפוז בבית חולים "שלוותה" ומאידך סירבו הגורמים המוסמכים לשלבו במסגרות שיקום. באשר לארוע הדקירה, סיפרה אם הנאשם כי לא היתה לנאשם כל סיבה לדקור אותה. לא קדם לדקירה כל ויכוח או ריב והיא הופתעה מכך. הנאשם לא דקר כדי לפגוע והפגיעה בה היתה קלה, שריטה שהצריכה תפר. לדבריה, עונש לא יפתור את הבעיה, אלא הנאשם זקוק לטיפול.

ב"כ הנאשם לא חלק על כך שהנאשם פגע בערך מוגן שהינו שלמות הגוף, אולם לטענתו הפגיעה בגופה של אם הנאשם היתה מועטה - פגיעות שטחיות שהצריכו תפרים מועטים, חבישה ושחרורה לביתה עוד באותו היום (תעודה רפואית, **נע/1**). מדובר בעבירה בלתי מתוכננת, פרי דחף רגעי, ללא סכסוך קודם בין הנאשם לאמו. הוגשה הודעתו של הנאשם במשטרה (**נע/2**), ממנה עולה כי הנאשם חווה דחפים לדקור את אמו עוד טרם שחרורו ממב"ן. לדברי הנאשם, באופן בלתי מוסבר, נטל סכין מטבח והחל דוקר אותה. עובר למקרה, הצליח "להחזיק את עצמו", אולם כעת זה "התפוצץ".

ב"כ הנאשם הפנה למצבו הנפשי הקשה של הנאשם, שבא על רקע דלקת קרום המוח ובעיה אורגנית.

עוד טען, כי מדובר בנאשם שהיכולת שלו להימנע ממעשים אלימים היא מוגבלת וכי מדובר בדחף שהנאשם לא הצליח לשלוט בו בעת הארוע. לדבריו, הנאשם קרוב לסייג לאחריות פלילית הקבוע בסעיף 34(ח) לחוק, ויש לראות בכך שיקול נכבד לקולא. לדבריו, לאחר המעשה, הנאשם החל דוקר את עצמו ואף נזקק לטיפול רפואי (נע/6).

לענין עברו הפלילי, הרי שזה תולדה של מחלתו. המענה העתידי למסוכנות הנשקפת ממנו צריך להינתן במסגרות אמבולטוריות ובמקרים של החרפה באמצעות הוראת אשפוז של הפסיכיאטר המחוזי.

ב"כ הנאשם הגיש פסיקה לתמיכה בטיעונו וסבר כי מתחם העונש הראוי הינו בין מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שרות לבין שנת מאסר. לדבריו, יש לגזור על הנאשם עונש ברף התחתון של המתחם המוצע על ידו ולחפוף את עונש המאסר על תנאי התלוי ועומד כנגדו.

6. הנאשם בדברו האחרון בחר להקריא דברים שכתב (נע/7), מהם עולה כי הוא מודע למעשה שביצע כלפי אמו, אולם הוא ביצע אותו כתוצאה מדחף בלתי נשלט. הנאשם מדגיש כי לרוב הוא אלים כלפי עצמו, אלימות שמתבטאת בחיתוך ידיים ובליעת כדורים. הנאשם מבקש להשתחרר על מנת להשתלב בטיפול פסיכולוגי במסגרת קופת חולים לעקירת הדחפים האלימים שבאישיותו.

דין

7. כפי שנקבע בתיקון מס' 113 לחוק, העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

הערך החברתי המוגן בענייננו הוא זכותו של אדם לחיים ולשלמות הגוף וכן, שלמות התא המשפחתי.

8. הנאשם הורשע בעבירה חמורה מסוג פשע, שהעונש הקבוע בצידה הוא שש שנות מאסר.

רבות דובר בפסיקה על הצורך בהחמרת הענישה מקום בו מדובר בשימוש בסכין של אדם נגד זולתו. בענין זה יש להפנות, בשנית, לאותם פסקי דין של בית המשפט העליון מהם ציטטה כב' הש' פרדלסקי במסגרת גזר דינו הקודם של הנאשם, מיום 26.10.11:

- ע"פ 3863/09, **מדינת ישראל נ' נאסר חסן**, שם נקבע: "... **שעה שנגע האלימות והפרת החוק פושה בחברתנו מן הראוי שידע כל איש ותדע כל אשה כי אם יבחרו בדרך האלימות יטו בתי המשפט להשית עליהם עונשי מאסר מאחורי סורג ובריח**".

- ע"פ 607/07, **ראזם עבדל סאלם נ' מדינת ישראל**, שם נקבע: "אין צורך להכביר מילים על החומרה שבשליפת סכין לפתרון סכסוכים, ועל אותה 'תת-תרבות הסכין' שהפסיקה הרבתה ומרבה להידרש אליה. המורשעים במריבות הקשורות בכך, דינם ככלל מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. סקירה חטופה של פסיקה מגלה סדרי גודל של עונשים בעבירות דקירה מעין זו שבפנינו הנעים סביב שתי שנות מאסר בפועל, בצירוף ענישה על תנאי - פעמים מעלה ופעמים

מטה".

כאשר זו מגמת הפסיקה, נפנה לקביעת מתחם העונש הראוי במקרה הספציפי שלפנינו.

באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט. לחוק)

- אין ראיה לכך כי הנאשם תיכנן את ביצוע העבירה. אמנם הוא חווה דחף לפגוע באמו זמן רב לפני הארוע נשוא כתב האישום, אולם הוא שלט בדחף זה וארוע הדקירה היה ספונטאני ולא מתוכנן מראש.
- הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה הוא נזק גדול מכפי שאירע בפועל, וזאת, יש להדגיש, למרבה המזל. פוטנציאל הסיכון שיצר הנאשם במעשיו היה גדול - לנאשם לא היתה יכולת שליטה על תנועותיה של אמו בעת הדקירות. כלומר, אינסטינקט או תזוזה בלתי רצונית של האם אל עבר הסכין, היתה גורמת לפגיעה עמוקה וחמורה יותר. ויודגש, חרף דברי הנאשם כי "שלט" בעוצמת הפגיעה באמו בכך שכיוון הסכין אל עבר איברים שאינם רגישים, הרי שבלהט ההתרחשות בנקל יכול היה הנאשם לפגוע עמוק יותר או באיברים רגישים ולהביא בכך לפגיעה חמורה פי כמה מזו שנגרמה לאמו בפועל.
- הנזק שנגרם מביצוע העבירה - חתכים שהצריכו תפרים תחת אילחוש מקומי (נע/1) - אמנם אין מדובר בפגיעה ברף הגבוה ביותר, ואולם אין להקל ראש בטיפול הרפואי לו נזקקה אמו של הנאשם, לכאבים שבודאי חוותה, לטראומה ולבהלה שהיו מנת חלקה בארוע. די אם נפנה לצורך כך לתמונות המתעדות את הסכין ואת כתמי הדם בדירה (תע/1).
- מבחינת "הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה"; "יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה, את הפסול שבמעשהו או את משמעות מעשהו"; "יכולתו של הנאשם להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו על מעשהו"; "הקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה'1 לחוק" - מן המסמכים הרפואיים שפורטו לעיל, הרי שלדברי הנאשם, הסיבה שהביאה אותו לעשיית המעשה היא דחף לדקור את אמו, דחף שחש מזה שנה וחצי, דחף שהפך בלתי נשלט בעת ארוע הדקירה. עוד נמצאו למדים, כי הנאשם ידע היטב כי מדובר במעשה פסול, מעשה אסור, שהרי בעבר "החזיק את עצמו", השתלט על אותו דחף ונמנע מלפגוע באמו. גם לאחר הארוע, הנאשם דקר את עצמו ברגליים כאקט ענישתי-עצמי על כך שפגע באמו, ומכאן, שידע היטב כי ביצע מעשה אסור ופוגעני כלפיה. משכך, הרי שהנאשם הבין היטב את הפסול שבמעשהו. חרף זאת, כעולה מנע/6, לא שיתף הנאשם את הגורמים המטפלים בו בדחפיו אלו. לו היה הנאשם משתף את מטפלו בדחפים אלה, סביר להניח כי היו מוצאים דרך להעניק לו את הטיפול המתאים לדיכוי הדחפים, ומכל מקום, היו ערים למצבו הרגיש. זאת ועוד, הנאשם גם לא מצא לנכון ליידע את אמו במחשבותיו ובדחפיו הנוגעים אליה, ובכך מנע ממנה את היכולת לכלכל צעדיה ולתכנן התנהלותה מולו.

ויודגש, מדובר בנאשם אשר תלוי ועומד כנגדו עונש מאסר על תנאי בגין עבירות של דקירת אחרים באמצעות סכין, והוא מודע לכך.

על כן, כאשר מן המסמכים הרפואיים עולה כי עובר לארוע היה הנאשם מטופל תרופתית ומאוזן, וכאשר היה הנאשם מודע למצבו ולדחף שפוקד אותו, ותחת לעדכן את הגורמים המטפלים ואת אמו בדבר מצבו בחר להמשיך ולהתנהל כרגיל - הרי שגם אם מדובר ב"קירבה לסייג לאחריות פלילית", אין מדובר

ב"קירבה" שתזכה את הנאשם בהקלה משמעותית בעונשו.

- יש לראות בדקירות קורבן העבירה באמצעות סכין כהפעלת אלימות חמורה כלפיו וכנסיבה לחומרה.

מתחם העונש הראוי

9. עיינתי בפסיקה שהוגשה לי מטעם ב"כ הצדדים. מטבע הדברים, קשה למצוא מקרים זהים או דומים למקרה שבפנינו, אשר חריג בנסיבותיו.

כך, למשל, הגישה התביעה פסקי דין שעניינם עבירות חמורות יותר, אשר בסמכות עניינית של בית המשפט המחוזי, כאשר החבלות ונסיבות ביצוע העבירה חמורות יותר וכאשר מדובר, בדרך כלל, בנאשמים שניהלו משפט הוכחות (למעט ע"פ (ת"א) 70115/08, **מדינת ישראל נ' גיא נוריאל**).

מכאן, שמתחם הענישה אליו עתרה התביעה הינו גבוה מדי.

10. מנגד, הגיש ב"כ הנאשם פסיקה בה הושם דגש מיוחד על הליכי שיקום שצלחו או על נסיבות ביצוע עבירה הנושקות לסייג ההגנה העצמית.

מכל מקום, מתחם הענישה המוצע על ידי ההגנה הינו נמוך מדי.

11. לאחר ששקלתי את נסיבות ביצוע העבירה ועיינתי בפסיקה שהוגשה על ידי ב"כ הצדדים, אני קובע כי **מתחם העונש הראוי במקרה דנן הינו בין 8 חודשי מאסר ל-24 חודשי מאסר.**

באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא. לחוק)

- עיון **בנע/6** מעלה כי לא נגרמו לנאשם נזקים מביצוע העבירה, והוא נזקק אך לחיטוי הפצעים השטחיים שגרם לעצמו.

- הנאשם התקשר למוקד מד"א מיד לאחר הארוע והזעיק את כוחות ההצלה לדירה, בכך פעל לתיקון תוצאות העבירה; הוא הודה בביצוע העבירה בבית החולים בפני הרופאה המטפלת, ובהמשך בחקירה המשטרתית וכן בפני בית המשפט. בכך חסך מזמנם של בית המשפט ושל התביעה וכן, מנע את הצורך להעיד את אמו ולהעמידה בפני חקירה נגדית.

- אין ספק כי לנאשם נסיבות חיים קשות, שלחלקן היתה השפעה על ביצוע מעשה העבירה, כמפורט לעיל. **ואולם, למקרא התיעוד הרפואי, כמו גם גזר הדין הקודם בעניינו, עולה כי נשקפת מן הנאשם מסוכנות - מסוכנות שיש ליתן עליה מענה באמצעות הטלת עונש מאסר לריצוי בפועל לתקופה הולמת.**

- כאמור, לנאשם עבר פלילי מהעת האחרונה ומאותה משפחה של העבירה בה הורשע. לחובתו מאסר על תנאי בן 10 חודשים. ביצוע העבירה על ידי הנאשם כשעונש מאסר תלוי ועומד מעל ראשו בגין עבירות אלימות ושימוש בסכין מהווה נסיבה לחומרה.

12. לאור האמור לעיל, **עונשו של הנאשם בגין ביצוע העבירה ייקבע באמצע המתחם אותו קבעתי.**

13. לענין המאסר על תנאי, הרי שלאור סעיף 58 לחוק יש להורות על הפעלתו במצטבר לעונש המאסר שיוטל בגין תיק זה. אם בכל זאת אורה על חפיפה חלקית של עונש המאסר על תנאי, אעשה זאת משום תקופת המאסר הכוללת שתוטל על הנאשם, שהינה תקופה לא קצרה.

סוף דבר

אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל למשך 16 חודשים החל מיום מעצרו, 24.9.13.

ב. אני מפעיל את עונש המאסר על תנאי בן 10 החודשים שהוטל על הנאשם ביום 26.10.11 במסגרת ת"פ (שלום ת"א) 35994-07-11 - 6 חודשי מאסר ירוצו במצטבר לעונש המאסר שהוטל בגין תיק זה ו-4 חודשי מאסר ירוצו בחופף לעונש זה.

סה"כ על הנאשם לרצות עונש מאסר בפועל בן 22 חודשים, החל מיום מעצרו, כנזכר.

ג. מאסר על תנאי בן 6 חודשים למשך 3 שנים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע.

ד. מאסר על תנאי בן 3 חודשים למשך 3 שנים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירת אלימות מסוג עוון.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"ב ניסן תשע"ד, 22 אפריל 2014, במעמד הצדדים.